

UČITELJSKI TOVARIŠ

Glasilno avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva

Vse spise v oceno poslane knjige itd. je pošiljati samo na naslov:

Uredništvo Učiteljskega Tovarša
v Idriji.

Rokopisov ne vračamo.

Vse pošiljate je pošiljati franko.

Učiteljski Tovarš izhaja vsaki petek popoldne. Ako je ta dan praznik, izide list dan pozneje. Vse leto velja . . . 10— K pol leta . . . 5— " četrt leta . . . 2-50 " posamezne številke po 20 h.

Za reklamne notice pojasnila, poslana razpise služb e plačati po 20 h za petit-vrsto. Priloge poleg poštnine 15 K.

Za oznanila je plačati od enostolpne petit-vrste, če se tiska enkrat . . . 14 h " " dvakrat . . . 12 " " " trikrat . . . 10 " za nadaljnja uvrščenja od petit-vrste po 8 h. Oznanila sprejema Učiteljska tiskarna (telefon št. 118).

Naročnino, reklamacije, to je vse administrativne stvari je pošiljati samo na naslov:

Upravništvo Učiteljskega Tovarša
v Ljubljani.

Poštna hranilnica št. 53.160.

Reklamacije so proste poštnine.

Nekoliko regulacij.

UČITELJSTVU NA HRVATSKEM IN V SLAVONIJI

so uredili plače tako: Pravi (definitivni) učitelji in učiteljice javnih ljudskih šol in ženskih strokovnih šol dobivajo temeljno plačo v znesku 1400 K, zraven pa imajo pravico do 7 petletnic, ki znašajo: prvi dve po 200 K, naslednji dve po 250 K, poslednje tri pa po 300 K. Provizorični učitelji dobivajo letnih 1200 K, suplenti pa 900 K. — Pravi, provizorični in namestni učitelji imajo pravico do naturalnega stanovanja ali pa do odškodnine, ki je za definitivne učitelje enaka stanarini uradnikov 11. činovnega razreda, za namestne učitelje in učiteljice pa znaša letnih 240 K brez ozira na službeni kraj. Voditeljem in voditeljicam je določenih za pisarniške posle letnih 100 K na dvorazrednicah, 150 K na trirazrednicah, na vseh drugih šolah pa 200 K. — Strokovni učitelji imajo 1600 K, vadniški in učitelji višjih ljudskih šol pa 1800 K temeljne plače ter pravico do 7 petletnic po 250, oziroma po 300 K, ter stanarino 10. činovnega razreda. Novi plačilni zakon stopi v veljavo 1. januarja 1915.

UČITELJSKE PLAČE V ČRNI GORI.

Takoj, ko stopi učitelj v službo, je stalno nameščen, povišanje v plači pa dobi, ko napravi praktični izpit. Temeljna plača znaša 1400 K, stanovanje in kurjava. Ako ni stanovanja, dobi stanarino, in sicer na Cetinju 70 K, v drugih mestih 50 K, v večjih krajih 35 K, v vaseh po 15 K na mesec. Službo v mestu morejo dobiti oni učitelji, ki so službovali gotovo število let na kmetih. Razen temeljne plače po 1400 K je še osem poviškov: prvi 4 po 300 K za učitelje, po 220 K za učiteljice; drugi 4 po 200 K za učitelje, po 180 K za učiteljice. S 27 službenim letom ima učitelj 3400 K, a učiteljica 3000 K; s to plačo služi do 32. leta, potem gre v pokoj. Ako hoče in more še

nadalje služiti, dobi poviška po 250 K, ki se pa ne šteje v pokojnino. Pravico do pokojnine doseže z 10. službenim letom, ki se stopnjuje za vsako službeno leto po 2.7%. Prvi povišek doseže s 4. službenim letom, drugi z 8., ostali pa z vsakim tretjim.

UČITELJSKE PLAČE V RUSIJI.

Ruska дума je dne 7. pret. mes. soglasno sklenila, da se vsemu ruskemu učiteljstvu zviša plača za 120 rubljev (305 K), tako da ima rusko učiteljstvo odslej temeljne plače po 480 rubljev (1220 K). Službena doba znaša 25 let. — Mnogi poslanci so predlagali, naj se temeljne učiteljske plače povišajo na 900 rubljev (2286 K) ali vsaj na 720 rubljev (1830 K), kar bi dajalo na mesec po 60 rubljev (150 K). Ti pa niso prodri s svojimi predlogi. Učiteljstvo ima pač po vsem svetu prijatelje, ki so v manjšini, in »prijatelje«, ki so v večini!

DRAG. HUMEK:

Službeni red (pragmatika)

za učitelje obrtno-nadaljevalnih šol.

(Dalje in konec.)

V. del. O plači in odpravnini.

§ 41. Učiteljstvo je plačano iz osebnega zaklada vsake šole. Tega zloži šolski odbor z ozirom na dejanske potrebe iz prispevkov vzdrževalnih oblasti in prispevkov, ki so bili darovani zakladu. Morebitne letne prebitke je porabiti edinole v isto vrsto. Koliko prispevajo vzdrževalne oblasti, je določeno v zakonitih predpisih.

§ 42. Nagrada za vodstvo pouka znaša za vsak razred letnih 100 K, za vsak vzporedni ali strokovni razred letnih 50 K in ne sme presegati vsote 1000 K. Kot začeto plačo za pouk dobivajo učitelji vsakega službenega značaja, izvzemši pomožne učitelje (IV. del), ob začasnem name-

ščenju 10 K, ko so potrjeni (§ 7), pa 12 K mesečno za tedensko uro. Ob povoljnem in nepretrganem, pa tudi pretrganem stalnem službovanju, če ga dotičnik ni pretrgal po lastni krivdi, se plača poveča petkrat v presledkih po pet let za 10% temeljne plače do najvišjega zneska 18 K mesečno za tedensko uro.

§ 43. Te poviške je izplačati prvega dne onega meseca, ki sledi pričetku službe. Vsako napredovanje v plači mora potrditi šolski odbor z nakaznico. Prejemke je izplačevati v mesečnih obrokih, ki so plačljivi dne 1. vsakega meseca. Pri odmerjenju plače je vračunati tudi službeno dobo pred veljavnostjo tega razpisa.

§ 44. V službi potrjeni voditelji in učitelji (§ 7), ki so povoljno in nepretrgoma služili vsaj 10 let ali pa tudi, če službovanja niso pretrgali po lastni krivdi, imajo pravico do odpravnine v znesku 25kratnega zadnjega prejemka za eno tedensko uro. Pri tem se lahko všteje tudi službena doba pred uveljavljenjem tega razpisa. V slučaju smrti dobe odpravnino vdova ali zakoniti dediči.

§ 45. Vsak učitelj je dolžan od časa potrditve plačevati vsak mesec 10% prejemka od tedenske ure osebnemu šolskemu zakladu, ki se plačujejo iz njega tudi odpravnine.

§ 46. Kdor po preteku več kot desetletnega službovanja prostovoljno izstopi iz službovanja na o. n. š., dobi 90% vplačanih zneskov nazaj. Kdor se preseli v drug službeni kraj, dobi vse vplačane zneske nazaj. Če vstopi tam zopet v službo na o. n. š., mora ves znesek vplačati tamošnjemu obrtnemu šolskemu zakladu.

VI. del. O disciplinarnem postopanju z učiteljstvom.

§ 47. Če ravna učitelj o. n. š. v šoli zoper svojo dolžnost ali če izpodkopa s svojim vedenjem zunaj šole ugled svojega stanu, stori s tem služben prestop, ki je z ozirom na posledice ponovnega ravnanja zoper dolžnost, kazniv z ukorom ali z

disciplinarno kaznijo. Pri učiteljih po poklicu je zaradi njih vedenja zunaj šole uporabiti disciplinarno postopanje le tedaj, če stori to tudi glavna šolska oblast.

§ 48. Ukori da, ustno ali pismeno, šolski voditelj ali nadzornik.

§ 49. Disciplinarne kazni so: a) posvarilo, b) pomaknjenje v nižji plačilni razred, c) kazensko vzete voditeljstva, d) odpust iz službe na dotični šoli, e) odpust iz službe na obrtno-nadaljevalni šoli.

§ 50. Kazni pod a), b) in c) prisodi šolski odbor s privolitvijo nadzornika. Iz službe na dotični šoli ali iz službe na o. n. š. sme odpustiti po nasvetu šolskega odbora sporazumno z nadzornikom le pristojna deželna vlada.

§ 51. Posvarilo je vedno pismeno z zagrojitvijo strožjega postopanja za slučaj ponovnega prestopa. Po triletnem brezhibnem vedenju je v osebnih popisnicah izbrisati to kazen.

§ 52. Pred obsodbo je prestopnik preiskati in akt predložiti obdolžencu, da se upraviči. Obtoženec se lahko zagovarja ustno ali pismeno. Če je upravičba zadostna, je to pismeno naznaniti obdolžencu.

§ 53. Odpust iz službe na dotični šoli ali na o. n. š. sploh je mogoč le tedaj, če je dokazano, da se je obdolženec navzlic najmanj eni disciplinarni kazni zopet pregrešil. Samo oni je lahko takoj odpuščen, ki se je hudo pregrešil zoper vero ali pravost.

§ 54. Odpust iz službe na o. n. š. sploh prisodi deželna vlada brez disciplinarnega postopanja tedaj, če je bil obdolženec sodniško toliko kaznovan, da je izgubil z obsodbo pravico izvolitve v občinski zastop.

§ 55. Odpust iz službe na dotični šoli izključuje zopetno službovanje na isti šoli za dobo petih let. Odpust iz službe na o. n. š. sploh, pa izključuje službovanje na o. n. š. dotične kronovine za vedno.

§ 56. Če je učitelj v sodniški disciplinarni preiskavi, mu ustavi šolski odbor z dovoljenjem nadzornika pouk in prejemke le tedaj, če zahteva ugled učiteljskega

LISTEK.

V. MAZI:

Ni ga!

(Konec.)

Kadar je sila velika, je dobra misel najbližja. Srečen človek, če zna v pravi kraj poseči ob takem trenutku!

Brozga se ni premišljal, ampak je vstal na poziv in se je odrezal:

»Ni ga!«

»Kje pa je?« je vprašal dr. Koruznik in ga pogledal preko ščipalnika.

»Doma, bolan je!«

»Na čem bolan?«

»Noga se mu gnoji.«

»Ali stanujete Vi z njim skupaj?«

»Da.«

»Potem mu recite, naj pride prihodnji ponedeljek v šolo, če le more, da ga bom mogel klasificirati.«

»Da.« je zatrdil Brozga ves oddahnen in sedel. Tačas so bili že drugi poklicani h katedru.

Samo tej okoliščini se je moral Brozga zahvaliti za posrečenje trika, da ni bilo nikogar v razredu, ki bi ne imel takrat skrbi čez glavo in nobenega časa paziti na njegov dialog. Vsakdo je bil samo vesel, da je pridobil tako nekaj trenutij za hlastanje po nabranih opazkah.

Šele ob koncu ure je pripovedoval navihane začudenim sosedom skoro neverjetno prekanjenost. Od ust do ust je šla ta originalna zgodba, od letnika do letnika, toda nikomur ni prišlo na misel, da bi šel lisjaka denuncirati. Zaradi tiste karikature, ki jo je moral plačati s slabim redom v vedenju, je postal na vsem učiteljsku najpopularnejši človek, nekateri iz prvega letnika so se mu v znak spoštovanja celo odkrivali. Nikomur ni prizadel zla svoj živ dan in edino maščevanje mu je obstajalo v karikaturah profesorjev, ki so mu delali očitno krivico. Brozga se je zavedal svoje priljubljenosti, drugače bi ne pripovedoval tako ravnodušno svojega trika. Samo to je prosil, da bi ostala stvar vsaj do njegove mature na učiteljsku in se ne raznesla po mestu. In res se mu je izpolnila želja, razen kandidatov ni vedel živ krst za to navihanost.

Toda prihodnjo uro? — Vsak je napeto pričakoval, kako se izteče, zakaj izključeno vendar ni bilo, da bi si ne bil zapomnil dr. Koruznik Brozginoga obraza in glasu. Za toliko omejenega ga ni mogel nihče smatrati, niti Brozga sam. A nas druge je bolj skrbelo nego njega samega. Ves teden je pridno karikirjal in in kazal niti najmanjše vznemirjenosti, kakor bi ga ne čakal še težak račun. Tudi pripravljal se ni skoro nič. Sedel pa je čisto v nasprotnem koncu, kakor je sedel prejšnji ponedeljek, prav tam v zadnji klopi pri oknu si je izbral svoj prostor. Tačas, ko je vstopil dr. Koruznik in počasi snel klobuk ter ga ravnotako počasi in brez sile obesil s palico vred na bližnjo kljuko, potem pa zavzel v vsej komdnosti svoj prostor za mizo, si je Brozga sezul čevlji, ovil nogo v brisačo in obul pošvedran copat, ki je bil menda tudi iz zapuščne rajnkega gospodinjinega moža.

nek z nevesto (tudi ta originalni sestanek bom ob priliki napisal!) in dan je bil za učenje izgubljen.

Tako je priromal v ponedeljek v šolo skoro docela nepripravljen. Precej pozno je prišel, a vseeno prej nego dr. Koruznik, in tako je imel ravno še dovolj časa, pridobiti tistega širokoustega Štrbonclja v prvi vrsti klopi, da bi mu sufliral odgovore, po svoj najboljši moči.

Ko je stopil v razred, ga ni nihče poznal. Oblečen je bil v mahdravo, ponošeno sukno pokojnega gospodinjinega moža. Pozno pa je prišel zato, ker si je šel še poprej ostrič kuštravo glavo na balin. Ves bled je bil, ker ni zajtrkoval nič drugega nego — pošten furmanski čik tobaka. Tudi črnoobrobljen ščipalnik si je bil nekje izposodil. Sedel pa je čisto v nasprotnem koncu, kakor je sedel prejšnji ponedeljek, prav tam v zadnji klopi pri oknu si je izbral svoj prostor. Tačas, ko je vstopil dr. Koruznik in počasi snel klobuk ter ga ravnotako počasi in brez sile obesil s palico vred na bližnjo kljuko, potem pa zavzel v vsej komdnosti svoj prostor za mizo, si je Brozga sezul čevlji, ovil nogo v brisačo in obul pošvedran copat, ki je bil menda tudi iz zapuščne rajnkega gospodinjinega moža.

»Ali je Brozga danes v šoli?« je vprašal zdravnik, ko je odprl zapisnik in se ustavil ob njegovem imenu.

»Da«, se je vzdignil počasi Brozga iz zadnje klopi. Ves bolesten mu je bil ta

glas, samega usmiljenja vreden. Vsi smo se ozrli v »siromaka« s pomilovalnimi pogledi. Stal je tam ob zidu resen in nadložen, kakor da so ga izkusile najhujše bolečine. Še dr. Koruzniku se je morala zasmešiti ta žalostna postava, zakaj nekaj trenutkov ga je samo sentimentalno gledal, kakor bi premišljal, je li vredno, da se je ta bedni človek napotil danes samo zaradi njegovega dolgočasnega predmeta v šolo, ko bi bilo vendar bolje, da je ostal v postelji in vdano pričakoval sodbe božje.

»Bolni ste, kaj ne?« je vprašal zdravnik z največjim pomilovanjem.

»Da«, je zastokal Brozga komaj slišno.

»Kaj Vam pa je?«

»No-ga se mi gno-ji«, je pojasnil s trepetajočim glasom.

»Vaš red bi rabil. Ali ste kaj študirali?«

»Ma-lo že, ko-li-kor sem pač mogel.«

»Ali morete malo ven?«

Brozga je previdno zlezal iz klopi, potem pa, oprijemajoč se zidu, čotal trdoma pred kateder ter se postavil pred Štrbonclja, ki je razložil za njegovim hrbtom celo kramo zvezkov, da bi ne prišel s svojim sufliranjem v zadrego.

Zdravnik je imel skoro solzne oči, ko je ogledoval siromaka.

»No, stavlil Vam bom čisto lahko vprašanje«, je obljubil in iskal med svo-